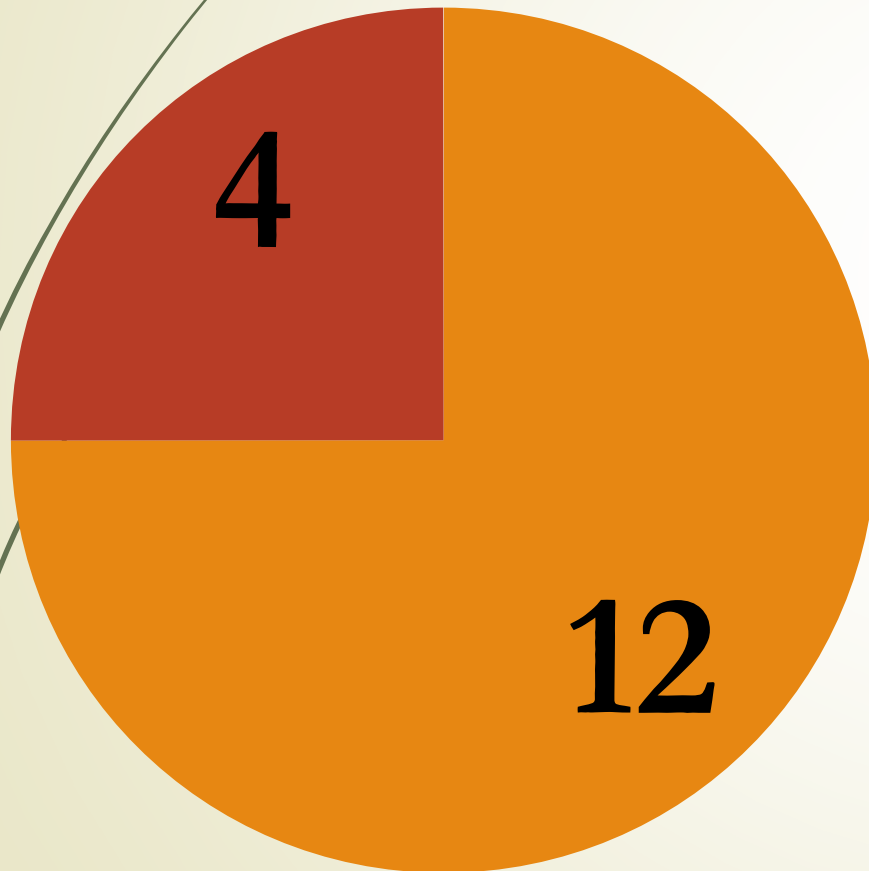

Egyetemi levéltárak és könyvtárak viszonya, szervezeti problémái

Egyetemi Levéltárak és Könyvtárak viszonya számokban kifejezve

- Könyvtárral együtt
- Könyvtártól külön

A viszony és a szervezeti
probléma forrása: *a több rendbeli
jogszabályi diszharmónia*

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról

14. § (1) *(Módosította: 2014. évi XXXVI. törvény 47. § 5., 48. § 4.)*

- **A felsőoktatási intézményben informatikai, szociális, sport, könyvtári, levéltári, múzeumi, egészségügyi szolgáltató – kormányrendeletben meghatározottak szerint kollégiumi - és egyéb - így különösen tanműhely, tanszálloda, tangazdaság, művészeti gyakorlóhely, botanikus kert, valamint termelő feladatot ellátó - szervezeti egység hozható létre.**

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról

14. § (2) (Megállapította: 2014. évi XXXVI. törvény 20. §
(1). Hatályos: 2014. VII. 24-től.)

➔ **A felsőoktatási intézmény
könyvtára**, könyvtári rendszere
szakirodalmi, információs, oktatási és kutatási
feladatokat ellátó nyilvános tudományos
közgyűjtemény, amely muzeális
intézményi, **levéltári funkciót is
elláthat.**

Az MFLSZ módosító javaslata nemzeti felsőoktatásról szóló a törvény a 14. §-ához

- Levéltári szakmai szempontból javasoljuk a könyvtári és a levéltári funkciók megkülönböztetését, és a levéltári funkciók önálló bekezdésben való megjelenítését.
- Ennek indoka az, hogy a levéltár feladatai nem azonosak a 14 . § (2) bekezdésben a könyvtárakra vonatkozóan a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényre hivatkozóan leírtakkal .
- Indokolt, hogy e speciális gyűjteményi szakterület megjelenjen a felsőoktatásról rendelkező törvényben, és feladatait a törvény ne egy rendeltetésében markánsan különböző gyűjteménytípus, jelesül a könyvtár feladatai közé sorolja be.

Részlet az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 1. sz. (Fogalmak) mellékletéből

Könyvtár: az e törvényben meghatározott könyvtári dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését és használatát biztosító szervezet.

1995. évi LXVI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről 3. §

- **l) levéltár:** a maradandó értékű iratok tartós megőrzésének, levéltári feldolgozásának és rendeltetésszerű használatának biztosítása céljából létesített **intézmény**;
- **m) közlevéltár:** a nem selejtezhető köziratokkal kapcsolatos levéltári feladatokat - ideértve a tudományos és igazgatási feladatokat is - végző, **közfeladatot ellátó szerv által fenntartott levéltár**;

Részlet az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 1. sz. (Fogalmak) mellékletéből

Könyvtári dokumentum: a könyvtár által állományba vett, alap- és kiegészítő feladatai ellátásához szükséges könyv, időszaki kiadvány, egyéb kiadvány, valamint minden szöveg-, kép-, adat- és hangrögzítés - beleértve a könyvtár állományába vett elektronikus dokumentumot is *kivéve az Ltv. hatálya alá tartozó, irattári jellegű levéltári anyagnak minősülő dokumentumot.*

Részlet „A felsőoktatási szaklevéltárak jövőképe és stratégiája” c. műhelytanulmányunkból

- „...a hatályos Levéltári törvény és a szintén hatályos Felsőoktatási törvény közt a levéltár fogalmának meghatározásában *antagonisztikus ellentét áll fenn*. Míg (...) a Levéltári törvény szerint a levéltár meghatározott feladatkört ellátó intézmény, addig a Felsőoktatási törvény – ahogy fentebb ugyancsak olvasható – önmagával is ellentmondásban, egy helyen levéltári szervezeti egységről, máshelyen pedig „felsőoktatási intézmény könyvtára” által ellátható „levéltári funkció”-ról szól.”

A viszony a jogszabályok szintjén

➡ **Eltérő funkciók**

Könyvtár

Levéltár

A viszony a jogszabályok szintjén

➡ **Eltérő feladatkörök**

Könyvtár

Levéltár

A viszony a jogszabályok szintjén

➔ **Ellentmondó jogi szabályozás**

Könyvtár

Levéltár

A viszony a jogszabályok szintjén

➡ **Eltérő gyűjtőkör**

Könyvtár

Levéltár

A viszony megjelenése egyetemi szervezeti ábrákban

Könyvtár és Levéltár nevében és...

Könyvtár

Levéltár

A viszony megjelenése egyetemi szervezeti ábrákban

...igazgatásában, gazdálkodásában
egységes egyetemi (köz)gyűjtemény

Könyvtár

Levéltár

Egy megoldatlan viszony....

Egyetem

**Könyvtár és
Levéltár**

**Könyvtár és
Levéltár**

...és a megoldás formai lehetősége

**Egyetemi
Könyvtár és
Levéltár**

**könyvtári
hálózat**

**levéltári
hálózat**

tagkönyvtár

tagkönyvtár

taglevéltár

taglevéltár

A harmonikus viszony egyetlen módja

Levéltár és Könyvtár együtt csak a két közgyűjteménytípus garantált szakmai önállóságának, az egyetemi könyvtár és levéltár SZMR-ében/Ügyrendjében rögzített fenntartásával működhet

Idézet „A felsőoktatási szaklevéltárak jövőképe és stratégiája” c. műhelytanulmányunkból

- A különböző közgyűjteményekben megőrzött történeti dokumentumok legtöbbször jól illeszkednek, kölcsönösen kiegészítik és erősítik egymást, ezért a könyvtárak és levéltárak, illetve múzeumok és levéltárak között az őrzött iratanyagok jellegéből fakadó természetes kapcsolat áll fenn, amit céltudatos munkával, az egyes intézmények speciális szempontjainak és érdekeinek figyelembe vételével kell tovább fejlesztenünk.

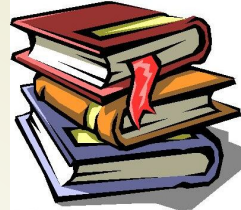

Idézet „*A felsőoktatási szaklevéltárok
jövőképe és stratégiája*” **c.**
műhelytanulmányunkból

- ➔ Az MFLSZ mindig is fontosnak tartotta az egyes egyetemi közgyűjtemények (könyvtár, levéltár, múzeum) közti együttműködést.

Az együttműködés

Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma

Dr. Virágos Márta

elnök

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Pf. 39.

Telefon: (+36 52) 410-443

Fax: (+36 52) 410-443

office@lib.unideb.hu

Prof. Dr. Mezey Barna
egyetemi tanár
Elnök

Magyar Rektori Konferencia

Tisztelt Elnök Úr!

A szakdolgozatok intézményi kezelésnek kérdése több helyen és több formában előkerült. Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma a nyár folyamán a Felsőoktatási Levéltárosok Szövetségével közös fórumon vitatta meg az Emberi Erőforrás Minisztérium szakértőivel a helyzetet és fogalmazott meg néhány javaslatot, melyet az alábbiakban foglalok össze. Fontos lenne, hogy az MRK a témát a közeljövőben megvitassa és egységes álláspontot alakítson ki.

Előzmények:

A művelődési miniszter 162/1971. (M.K. 21.) MM sz. utasítása a művelődési intézmények iratkezelésének szabályozásáról" rendeletben a szakdolgozat + kapcsolódó iratok 9 tétele a nem selejtehető kategóriába került, azzal a kitételrel, hogy 20 év helyben őrzés után levéltárba kerülnek. A rendelkezés nem ment át a gyakorlatba.

A művelődési miniszter 162/1971. (M.K. 21.) MM sz. utasítása, ami "A levéltári anyag védelméről és a levéltárakról szóló 1969. évi 27. számú tvr.-re hivatkozott, a Levéltári törvény 1995. évi megalkotásakor hatályát veszítette. Új „minta irattári terv” nem jelent meg, a szakdolgozatok levéltárba adási kötelezettsége így formálisan is megszűnt.

De az 1995 előtt keletkezett iratokra még a régi szabályozás vonatkozik, vagyis a felsőoktatási intézményekben 1995 előtt keletkezett szakdolgozatok **nem selejtezhetők.**

Jelenlegi helyzet:

2000 óta a legtöbb intézményben van valamilyen szabályozás, amely a szakdolgozatok őrzésével, selejtezésével, használatával kapcsolatos, de ezek nagyon eltérőek: rektori utasítás, TVSZ, könyvtári szabályzat.

- A szakdolgozatok a jelenlegi levéltári törvény szerint **iratnak minősülhetnek**, de nem köziratok. Így szerepelhetnek az intézmények irattári terveiben. Az őrzésükről a keletkezés helyén kell gondoskodni, nem kerülnek levéltárba.

A szakdolgozatokhoz kapcsolódó összes többi irat (nyilvántartások, záróvizsga jegyzőkönyvek, bírálati lapok) maradandó értékű iratok, legkésőbb 15 év után **levéltárba adandóak.**

